

Fridrich Ágnes

Jó gyakorlat: Gyűrűfű ökofalu – Veronika Erdei Iskola, Lovastanya Vendégház.

Világunkban minden az életből fakad. A nap, a víz, föld, növények, állatok és emberek egyformán fontos részei vagyunk. Nincs alá és fölérendeltség, szükségünk van egymásra. Csak együtt, harmóniában élve létezhetünk

Lehet-e így élni?

Kis lemondással, erős akarattal és hittel igen. Gyűrűfű azért nőtt ki a földből, hogy egy természeti törvényekkel leginkább együttműködő emberi település adhasson lakóhelyet néhány elszánt, környezetét féltő embernek.

Az 1996-ban életbe lépett rendezési tervünk pontjai a fenntarthatóság irányába mutatnak. Ennek fontosabb elemei:

- építkezés természetes anyagokból (vályog, kő, fa stb.). Helyi, elődeink által alkalmazott építési módok és anyagok használata. Vert vályogfal, vályogtéglaház, csömpölyög ház, paticsfal.
- alternatív energiaforrások felhasználása (napkollektorok, fatüzeléses kályhák).
- helyben záródó, kétkörös vízrendszer. A csapadékvíz és szűrt talajvíz célnak megfelelő felhasználása, az elhasznált víz nádágyas szennyvíztisztítóban való tisztítása. Komposzt-toalett. Fontos, hogy megújuló természeti kincset használjunk, ne a tartalékainkat (talajvíz-artézi víz).
- szerves hulladék minimális előállítás, a hulladékfajták elkülönített gyűjtése.
- komposztdomb használata.
- vegyszermentes kiskert, barátságos állattartás.
- a háztartásban minimális vegyszerhasználat, agresszív vegyszerek kerülése.
- telekocsi-rendszer, takarékoság a közlekedésben.
- a környékbeli erdők, gyepek kímélő kezelése.

Közös vallásunk nincs, de James Lovelock Gaia elmélete áll talán a legközelebb hozzánk. Hisszük, hogy Földünk egy hatalmas, egységes, egész élő rendszer, és működése hasonlóságokat mutat az emberével. Nem akarjuk Földanyánk anyagcseréjét felgyorsítani a fogyasztás-hulladéktermelés ördögi körével.

Harmonikus együttélésünk jóvoltából páratlanul gazdag természeti kincssel rendelkezünk. A Zselic területén érvényesülő többféle klímahatás, a mozaikos szerkezet és a viszonylagos érintetlenség, óvó emberi attitűd eredményeként környékünk élővilága kiemelkedően sokszínű. Ennek köszönhetően hazánkban első alkalommal Gyűrűfűn rendezték meg a Magyar Biodiverzitás Napot, 2006. május 20-22-én. 24 kutató vizsgálódott egy megadott területen, s egy nap alatt 1656 féle élőlényt találtak. A villámfelmérést 2007 nyarán és 2008 őszén is megismételték, s a végeredményként 3342 féle állat-, növény- és gombafaj került elő. Ez a sokszínűség világviszonylatban is kiemelkedő. Olyan ritka, védett és veszélyeztetett fajok kerültek elő, mint pl. a fehér madársisak, petrezselyemgomba, ritka hegyiszitakötő, lapos kékfutrinka, aranyos bábrabló, nagy tűzlepke, sárgahasú unka, vörös kánya.

2002-től működő, és 2010-ben minősített ökoportánk a Lovastanya Vendégház. A napkollektoros, vert falú vályogház 2 apartmanjában 10 fő talál kényelmes, csendes és egészséges szálláshelyet. A kertben szelíd energia ösvény, játszótér, lovasoktató hely,

íjászpálya, kemence és tűzrakó hely található. A vendégházba leginkább a nagyvárosok lakói „menekülnek”. Ami a legvonzóbb számukra (a vendégkönyv beírásai lapján): az éjszakai sötét, a nappali csend, a lovaglás, a ház klímája, a lelassult élet és a vendégszeretet. A fő szezon a nyár és az iskolai szünetek.

2004-ben vehették birtokba az iskolai osztályok Veronika Erdei Iskolánkat, mely 2009-ben kapta meg a minősített Harkály emblémát.

Erdei iskolánk létrehozásával az volt a célunk, hogy a gyerekek hiteles példát tapasztalhassanak a fenntartható életvitel megélésére. Próbálják ki, ismerjék meg és használják azokat az alternatív megoldásokat, melyekkel a környezeti terhelést alacsony szinten tudják tartani. Egyszerű, tudatos, nomád életmóddal védjük Földünket az alatt a pár nap alatt, míg itt vannak.

A következő foglalkozásokat tartjuk az iskolában:

I. Ökológia:

1. Szelíd energiaösvényen.

Az ökofaluban alkalmazott alternatív megoldások elméleti ismertetése és gyakorlati bemutatása. (vályogfal, napkollektor, kétkörös vízrendszer, nádágyas szennyvíztisztító, komposztdomb, komposzt-toalett, vegyszermentes kiskert)

2. Vályogépítéset, napkollektor építés.

A különböző vályogépítési technikák bemutatása, majd kipróbálása. Vályogtégla készítés, vert fal döngölése, paticsfal tapasztása. A napkollektor összeállítása, majd a víz hőmérsékletének ellenőrzése.

3. Kukázás okosan.

A mai hulladék helyzet ismertetése, hulladékok csoportosítása, a megelőzés lehetőségei. A három bűvös „R” betű részletezése. Kis komposztdomb összeállítása.

4. Öröm-bánat térkép készítése.

A gyerekek csoportokra bontva kapnak egy-egy térképet az iskola környékéről. 1-2 km-es körzetben kell felfedezniük, hogy milyen öröme vagy bánatra utaló nyomokat találnak. Ezeket be kell rajzolniuk a térképre és a hátuljára csoportosítva pontokba kell gyűjteniük, mit találtak.

Öröme utaló jelek: pl.: egy szép virág, kilátás, bogár, egy forrás, madárfészek, stb.

Bánatra utaló jelek pl.: eldobott szemét, kiszáradt fa, csontmaradvány, vadász les, stb.

II. Természetismeret:

1. Az erdő élete.

A környéken lévő változatos erdőtípusok megfigyelése: gyertyános, égeres, ezüsthársas, kocsánytalan tölgyes. Játékok: az én fám, vakvezetés. A fa élete: magonctól a hatalmas, érett fáig. Fa felépítése. Játék: egy fa élete (gyerekek szimbolizálják a fa részeit). Az erdész munkája, erdészeti jelek értelmezése

2. Forrásvizsgálat, káka-kézművesség.

Séta az iskolától kb. 800 m távolságban eredő Istenkúti forráshoz. Útközben erdőtípusok összehasonlítása (gyertyános, égeres). A forrásnál megfigyelő játék.

Tanári magyarázat a források keletkezéséről, a tiszta víz jelentőségéről. A forrás vizének fizikai tapasztalása: szín, szag, hőmérséklet, lebegő anyagok. A forrás emléktáblájának értelmezése (a tiszta víz a természet ajándéka, ingyen van). Zuzmóhatározó segítségével

zuzmótérkép készítése. Kákakézművesség: békaszék és tutaj készítés, majd elhelyezése a patakon.

3. Szent László tanösvény-túra.

Az iskola mellől induló Szent László tanösvényt járjuk be, mely 3 km. hosszán, 10 kétoldalas nagy és 4 kisebb táblája segítségével enged bepillantást nyerni a természettel való harmonikus együttélésbe. A túrához munkafüzet tartozik, valamint minden állomásnál van feladat, játék, tájékoztató-fajkereső. A tanösvény tematikája: az elnéptelenedett Gyűrűfű, az újjászületett ökofalu, vadállatok, gyógynövények, cserjések, erdő, állatok, forrás, területhasználat, ökológiai lábnyom.

4. Gyógynövény-túra.

Az erdei iskola portáján és a közelben élő gyógynövények felkutatása. Morfológia, élettani hatás ismertetése. Gyerekeknek szaglással és tapintással való tapasztalása. Levendula, rozmaring, zsálya, kövirózsa, gyermekláncfű, útifű, csalán, fekete bodza, martilapu, kakukkfű, körömvirág, pásztortáska, téli zöldmeténg, citromfű, cickafark felismerése.

III. Hagyományőrzés:

1. Elődeink élete – jurta-beszélgetés a lovasíjással.

A jurta rendje. Közös beszélgetés őseink hagyományairól, életmódjáról, nyelvünk eredetéről, logikájáról. A fanyereg, az íj és a sámándob bemutatása. Dobvarázs sámándobbal

2. Lovaglás-íjászat.

Ismerkedés a lóval, nyereggel, kantárral. Oktatóval futószáras körön önálló lovaglás először lépésben, majd gyerektől függően ügetésben. Lovas-torna (forgások, ülésváltások, gimnasztika.)

Íjászat: 2 darab Kassai típusú íjjal, 3-3 nyílveendővel lövések leadása párban nagyméretű szalmabálára. Az oktató a foglalkozás alatt folyamatosan javít és felügyel.

3. Kirándulás egy Árpád kori földvárhoz.

A csapatokra osztott gyerekek kapnak egy-egy menetlevelet, térképet és egy útbaigazító versikét, melynek alapján önállóan eljutnak a 2 km. távolságra lévő földvárhoz. Az út

során megfigyeléses, növényismereti és történelmi feladatokat kell megoldaniuk a menetlevélben. A földvárhoz érve tanári magyarázat a földvárakról, a vár bejárása. Visszaúton a „vacsorához-valók” felkutatása térkép alapján. (gonosz manók által az erdőben elrejtett élelmek megtalálása)

4. Kemencében kenyérlángos sütés.

Hogyan készült hajdanán a kenyér, kenyérlángos?

A kemencét jól befűtjük. Közben begyúrjuk a tésztát. Kelesztés után a gyerekek formázhatnak belőle figurákat, fonhatják, alakíthatják a tésztát. Közben magyarázat: búzaszem sorsa az aratástól a malmon keresztül az asztalig. Tepsiben bevetjük a tésztát a kemencébe.

5. Kalandos kirándulás Almáskeresztúrra, háziállatok, festészet.

A reggeli órákban indulás vezető segítségével egy szép idős erdőn keresztül a 4 km-re lévő faluba. Útközben ismerkedés a fontosabb fajokkal, erdőtípusokkal.

Almáskeresztúron az egyik csoport a Johe galériában fest. Egy érdekes technikát tanulnak meg: olajfestéket visznek fel A5-ös méretű lapokra, melyet radírral, kis fésűvel, ujjal terítenek szét a lapon. A foglalkozást a festőművész vezeti.

A másik csoport a háziállatokkal ismerkedik. Egy bemutató-gazdaság tulajdonosa mutatja be szelíd háziállatait: kecskéket, juhokat, csacsit. Az állatokat lehet simogatni, a gazda mesél a szokásaikról, életükről, hasznukról.

Visszaúton a „vacsorához-valók” felkutatása térkép alapján. (gonosz manók által az erdőben elrejtett élelmek megtalálása)

IV. Sport:

1. Tájfutás.

A foglalkozás első felében térképolvasás, tájékozódási ismeretek, iránytű használatának elsajátítása szakképzett tájfutó edző segítségével, csoportokban.

Utána egy rövid (kb. 2-3 km hosszú) pályán a kihelyezett bóják megtalálása, 3-4 fős csoportokban.

2. Éjszakai túra.

Este 10 óra körül gyülekező a ház előtt. A túra kb. 1 km. hosszan tart északnak, a régi temető mellett elhaladva. Útközben a neszek, illatok figyelése. Egy szakaszon önálló gyaloglás kb. 300 m-en. Csillagképek megfigyelése. Visszaúton közösségerősítő gyakorlat: kézenfogva az erdőben.

3. Közösségfejlesztő játékok.

Az osztályközösség erősítése a portán játszható társas játékokkal.

Mocsárjárás: a földön elhelyezett 108 db jelzett padlószőnyeg darabok jelentik a mocsáron való átjutáshoz való zsombékokat. 2 csapat verseng egymással, úgy hogy egymást segítve kell átjutni egyik oldalról a másikra. Figyelni kell közben az előtte és az utána haladó társakra is.

Pallóval haladás: 3-3 főnek kell összhangban járnia úgy, hogy az egyik lábuk az egyik pallóra van rögzítve, a másik lábuk a másikra.

Öröm-bánat térképezés, vagy szökés című játékok: A lényeg mindkét játéknál, hogy csoportokban kell egy feladatot távol a portától végrehajtaniuk. Öröm-bánat térképezésnél az adott térképre kell berajzolni, milyen szép/örömteli/környezetbarát dolgot találnak, bánathoz az ellentettjét. A szökés nevű játéknál az erdőben elrejtett holmikát kell megtalálniuk, szintén térkép segítségével.

A gyerekek hajópadlózott jurtákban és a vályogból készült vendégházban laknak, étkezést igény szerint kapnak, napjában maximum 4x.

Főbb profilok:

- a fenntartható megoldások átadása: minősített erdei iskola, ökoporta szelíd energia ösvénnyel, környezetvédelmi jellegű előadások tartása.
- ökoturizmus: lovasoktatás, lovastúrák, jelzett turistautak, Szent László tanösvény, tájfutás, élménytérképek (leírással, nyomtatott térképpel, GPS-sel)
- természetvédelem: kíméletes gazdálkodási módszerek alkalmazása, biodiverzitás megőrzése.
- életmód: környezetkímélő megoldások (háztartási tisztítószeres, üzemanyag takarékoság, tisztelet más élőlények irányában, helyi termékek, fair trade stb.).

S néhány személyes gondolat.

Az ökofaluba költözés gondolata számomra elsősorban az egészség szintjén jött szóba. Tiszta forrásvíz, friss levegő, biotermékek, tágas tér a mozgáshoz, szabadság, a minket körülvevő élőlények pozitív energiája és sorolhatnám a csábító vonzerőket.

Ezek, kisgyerekes anyaként könnyen átlendítettek a döntés és a költözés nehézségein

Ma azonban más szempontok is közrejátszanak abban, hogy jól érzem magam, ahol vagyok. Itt meg lehet valósítani azt az életformát, ami ősi, de tudatalattinkban élő egészség, egység.

Életünk nincs beszűkítve a panelokba, lakótelepekre. Nem kell azt ennünk, amit a legközelebbi áruház ad. Bioritmusunk inkább alkalmazkodik a természet rendjéhez, itt még folyamatosan érezzük az évszakokat, nyáron nincs légkondicionáló, télen túlfűtött lakás. Egy közösségben élünk, akik segítők viszonyban vagyunk egymással. Az önellátás nemcsak több munka, hanem nagyobb biztonság is. Kevésbé vagyunk kiszolgáltatva az alap-életfeltételek, energia terén.

A nomádabb, takarékosabb életvitel kevésbé okoz lelkiismeret furdalást akkor, ha majd saját unokáim szemébe kell nézmem: „Neked már ez sem jut? Ezt is elszennyeztük? Ez is kihalt?...”

Tegyük azt, ami hosszú távon hasznos a világnak: a jó cselekedet és a vállalható munka összhangban a természettel.